

Posudek školitelky disertační práce Mgr. Ondřeje Vojtíška

Cestami textem: Didaktická interpretace a interpretační úlohy ve středoškolské výuce literatury (program Dějiny české literatury a teorie literatury)

Mgr. Ondřej Vojtíšek splnil všechny studijní povinnosti doktorského studijního programu a jako završení tohoto studia předkládá k obhajobě disertační práci s názvem *Didaktická interpretace a interpretační úlohy ve středoškolské výuce literatury*. Tato disertační práce představuje vyústění Vojtíškových úvah teoretických a současně vždy ověřovaných a zkoušených v praxi, v dialogu se svými žáky a studenty. Interpretace ve středoškolské výuce literatury je pro Ondřeje Vojtíška otázka, které se věnuje kontinuálně, již jeho diplomová práce byla příspěvkem k charakteru a pozici interpretace v kontextu středoškolského vzdělávání, tehdy na materiálu autorské pohádky. Ondřej Vojtíšek absolvoval navazující magisterské studium oboru Učitelství českého jazyka a literatury pro střední školy zde na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (ak. rok 2017/2018), po jeho ukončení nastoupil do doktorského studia oboru Dějiny české literatury a teorie literatury, které započal v akademickém roce 2018/2019, disertační práci dokončil a odevzdal v červnu 2023.

Od počátku doktorského studia se zapojil do chodu Ústavu české literatury a komparatistiky, přičemž se soustředil na problematiku didaktiky literatury, vzdělávání budoucích učitelů (podílel se např. na vedení pedagogických praxí), vedl semináře zaměřené na interpretaci textu ve výuce literatury, na analýzu učebnic literatury a výukových materiálů, v poslední době také na literaturu pro děti a mládež. Jeho semináře měly u studentů výborný ohlas. Současně působil jako učitel na středních školách.

V rámci studia publikoval studie zaměřené na problematiku interpretace ve středoškolské výuce literatury (např. Aplikace konceptu „interpretačních dovedností“ do středoškolské výuky literatury, *Didaktické studie* 14, 2022, č. 1, 92–104), její reflexi (Metodologické vlivy v současných didaktických interpretacích na střední škole, *Slovo a smysl* 16, 2019, č. 31, 209–224) nebo na problematiku kánonu (Literární kánon z maturitní perspektivy, *Český jazyk a literatura* 72, 2022, č. 5, 226–231, lze uvést také materiálově podloženou studii ke školním maturitním seznamům literárních děl uveřejněnou na webu ÚČLK.

Předložená podoba jeho disertační práce je výsledkem soustavného odborného zájmu o to, co má být v dnešní situaci předmětem vzdělávání v oblasti literatury, interpretace a didaktická interpretace tvoří pro Vojtíška její těžiště.

Chápu Vojtíškovu studii jako výrazný příspěvek k české oborové didaktice v současnosti, a to nejen k tématu interpretace, jemuž se věnuje, ale současně na obecnější rovině k otázce, co má být předmětem oborové didaktiky a zejména, jaké rysy má odborná diskuse v oborové didaktice vykazovat. Ondřej Vojtíšek nepostuluje jednoznačné závěry, ale ukazuje cestu, a to cestu dialogu mezi literární vědou a didaktikou a zároveň mezi učitelem a žákem. Jeho disertační práce představuje komplexně pojatý text o problematice interpretace a možnostech její praktické realizace ve výukových situacích. Ondřej Vojtíšek ve svém textu ukazuje, že je výtečně orientován v odborném kontextu, a to s interdisciplinárním přesahem, k uchopení interpretace mu slouží práce nejen literárněvědné, ale filozofické, psychologické či religionistické. Zároveň své teoretické teze vždy ukazuje na praktických výukových materiálech, ať už se jedná o pracovní listy, interpretační mapy, dílny České knihovny či návrh testu uzavřených úloh (což je mj. cenná reflexe současné podoby centrální maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury garantované státem).

Několik slov ke struktuře disertačního textu, centrálním pojmem práce je interpretace, přičemž O. Vojtíšek používá metaforu kartografickou, putování textem je pro něj procházení jeho krajinou, tuto metaforiku aplikuje i didakticky do konceptu interpretačních map. Už při zavedení této metafory do své práce si uvědomuje návaznost na jiné koncepty, které s touto metaforikou pracují, navazuje na ně a zčásti je kriticky reflektuje. To je příznačný rys Vojtíškovy psaní, velice dobrá obeznámenost s odborným kontextem, do něhož vstupuje, a schopnost vidět jej praktických souvislostech výuky. Metodologicky vychází z recepční a sémiotické literární teorie, které rozvíjí v koncept „interpretačních dovedností“, tedy návrh, jak strukturovat akt interpretace do jednotlivých kroků, které by měl vnímatel, resp. žák při setkání s textem udělat a jež lze podle Ondřeje Vojtíška také zprostředkovat, naučit a následně ověřit. Svůj koncept rozpracovává na různorodém literárním materiálu (napříč žánrovým, tematickým i historickým spektrem). Disertační práce vytváří bázi (zevrubný popis a analýzu jednotlivých kroků při interpretování) pro způsob uchopení interpretace a její výuky na střední škole. Vojtíškovy práce má značný potenciál otevřít nově diskusi o roli výuky literatury a o interpretování a rozumění literatuře ve škole.

Disertační práci Ondřeje Vojtíška tedy jednoznačně a ráda doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 7. října 2023

Mgr. Andrea Králíková, Ph.D.

školitelka